

מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

כמו א מיי"ט מ' מלכות
זכה ומתנה ה"ל די
סמך ענין כפ' עוש"ע
מור"ט ה"ו רמז טעיק"א
ל ב ג מיי"ט ע"ט טע"ע
ש טע"ט כ:
לא דה"ו מיי"ט ט"ט
הכלה א סמך ט"ט
עוש"ע ט"ט טע"ט ג:
ל ב מיי"ט ט"ט מלכות
מדרש ה"ל כג סמך
לאוין רמז עוש"ע י"ד
ס"י ר"י טע"ט מו:
ל ג ח ט מיי"ט ט"ט
מב"ל מלכות ה"ל כ ב
ועיין בהספדו ונצ"מ
סמך ענין לו טע"ע ט"ט
ס"י רמז טע"ט ט"ט

אם הביא דיעבד אין לכתחלה לא . הימה לר"י דמאי קשיא ליה
וכי אין פסוק לו בלאומר נכסי
ואפי' הכי בזמנה לכתחלה לא ואל"כ ע"כ משום דלקרבן גדול קא
מכין ואור"י דכ"י פריך דהא סברא
כלחד מן הבנים ואפי' קאמר רב
יוסף געוולת מתנה א"כ ה"כ אע"פ
שמסברא יש לנו לומר דלקרבן גדול
קא מכין לא היה לנו לכתח' אחר
הסברא: **תא** שמע ובני דן חוש"ס.
ואל"ס דכיון דקרו אינשי לברא בני
א"כ למה הוה"ק לומר נכסי לבני
שאיטא שהוא לבנו וי"ל דלאסתרין
שאם מלא דייטיקי או מתנה של
יהיה בה כלום: **השינוי** לו בנים
כחוש"ס של קנה . ואל"כ ע"כ ששכיר
למאריס עדיין לא היו לו בנים כל כך
מ"מ נקרא כן על שם העמיד כדדרש
אשר שם שמות אל תקיי שמות אלא
שמות (ברכות דף ז):

הרי זה שפירש מאה עשרון בשני כלים כגון זה שאמר לך ולבניך
ולא קהני תמשים בכלי (א) ותמשים בכלי לאלא דיעבד אבל לכתחלה
לא אלא מביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד וקשיא
לרב יוסף דלמר מחלה: **ופריה הסס אן סהדי דלקרבן גדול קא**
תורה אור מכין. ולאחי בכלי אחד והאי דקאמר
שני כלים ולא קאמר מאה עשרון
להביא בכלי אחד משום דידע דלא
אפשר לאחויי בכלי אחד יותר מששים
עשרון דתמן בפרק הנומחות והנכסים
(נומחות דף קנ:). מתנדב אדם מנחה
של ששים עשרון ומביא בכלי אחד
ואם אמר עלי ס"א מביא ס'
בכלי אחד ואחד בכלי אחד שכן
הצבור מביאין ביום טוב הראשון של
מג שחל להיות בשבת ששים ואחד
דיו ליחד שיהא פחות מן הצבור אחד
א"כ שמעון והלל אלו לכבשים ואלו
לפרים ואינן בכללן זה ע"ס זה אלא
עד ששים יסולין לבלול כו': **והלכתא**
כחוש"ס דרב יוסף בשדה כו'. משום
דכבוליה גמרא רבה ורב יוסף הלכתא
כרבה ארלוסרין למימר דהלכתא כרב
להו נכסיי לבניי הוה ליה ברא וברתא מי
יקרו אינשי לברא בניי (ולסלוקי לברתא
מעישור קאתי) או דלמא לא קרו אינשי
לברא בניי ולמושכה לברתא במתנה קאתי
אמר אביי ה"ש' יובני דן חוש"ס א"ל רבא נכסיי
דלמא כדתנא דבי חזקיה שהיו מרובין
כחוש"ס של קנה אלא אמר רבא יובני פלוא
אל"כ רב יוסף אמר יובני איתן עוריה
ההוא דאמר להו נכסאי לבנאי הוה ליה ברא
ובר ברא קרו אינשי לבר ברא או לא
רב חביבא אמר קרו אינשי לבר ברא ברא
מר בר רב אשי אמר לא קרו אינשי לבר
ברא ברא הניא כוותיה דמר בר רב אשי
המודר הנאה מבנים מותר בבני בנים:
מתני' ה"הניח בנים גדולים וקטנים
השביחו גדולים את הנכסים השביחו לאמצע
אם אמרו ראו מה שהניח אבא הרי אנו
עושין ואוכלים השביחו לעצמן יוכן האשה
שהשביחה את הנכסים השביחה לאמצע
אם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי הרי אני
עושה ואוכלת השביחה לעצמה: **גמ'** אמר
רב חביבא בריה דרב יוסף בריה דרבא
משמיה דרבא לא שנו אלא ששברו
נכסים מחמת נכסים אבל שברו נכסים
מחמת עצמן השביחו לעצמן איני והא אמר
ר' הנינא אפילו לא הניח להם אביהם אלא
אוריניי

רבינו גרשום

לוג אחד ב' עשרון
נבולין בס"א אין נבולין:
לכתחלה לא יצא. והאי
הכא כיון דאמר הרי
עלי מנחה להביא בשני
כלים ומשמע דבולין אין
מחוקין בכלי אחד
והיוצין בכלי אחד
הוציין בכלי אחד ואפי'
הוציין בכלי אחד ואפי'
לא יצא לכתחלה אלא
א"כ הביא ב' בכלי אין
אבל נמי להביא דאמר
סמך נכסיי לך ולבניך
אמאי תפול
והיובתא דרב יוסף והאי
השואל מהם. כיון דאמר
ה. י עלי מנחה עשרון
להביא בשני כלים משום
קרבן גדול איני יוציא
אשר להביא כולן ב' כל
שבת אחת כך היתה
רצונו והאי דקאמר
בני כלים כו'. בשדה.
דאמרמילתין ליה נכסיי
דבי מריין: ענין דאמר
מענין לענין (ל) ומתנה
הכא דרשדמפקי שראין
לביתיה. החיוב של
מעיל לאנשי ביתו ולא
היה לו אשה. מה שיש
בהם דרואי לבנים דלפני
כו': לכתחיה שדר .
שמכבר אדם כולו משום
הבינות בני לברא
יהודא בני אי לא. או
דלמא לתרווחו בשבת:
ובני דן חוש"ס. דאפי'
אחר ברר קרו בניו שהיו
מחובים לחוש"ס של
קנה. כלומר רוב בנים
היו לו באותן שרובין
של קנים שיש בקטנים
שון ארבות. ואית
דאמרי בחוש"ס של
קנים כעלי' של קנה
שון קליפתו הרבה ו
ע"ג ויומרת בבני בנים.
דלא נקראו בני בנים
בנים: פ"ס הניח בנים
גדולים וקטנים. והיה
להם נכסים: השביחו
גדולים את הנכסים. ושלוקו
מחמת היות שמן
הנכסים עצמן השביחו
האחרים השבה לאמצע
הוא עשירין לא חקי
את נכסיהן: אבל אם
אמרו הגדולים לקטנים
שורדונו ואמרו ראו
מה שהניח לנו אבא הרי
אנו עושין ומשברין
לעצמן ואוכלין השבה
לעצמן: אלא שנהביחו
לאמצע: אלא ששברו
נכסים מחמת נכסים.
שנפח מחמת היות
ושברו פועילן להשברין
אבל שברו מחמת עצמם
שהם שברו והשר
משלוחן השבה לאמצע
אלא לעצמן: איני. דאם
השביחו מחמת עצמן
אין השבר לאמצע:
והאמר ר' הנינא אפי'
לא הניח להן אביהן אלא
אוריניי

השביחו

גדולים וגדולים אלא אורחא דמילתא
נקט ולא למי לולא לתוך שדה של
חבירו ונטעה שלא ברשות (ד) [או]
לשוקף שהוא כוירד ברשות דשוקף
אינו מוחל טרחו לחבירו אבל לחין
מתלי אהדי: **ואם** אמר ראו מה
שהניח כו'. פירש רבינו שמואל ראו
מה הניח לנו אבתי ומזומני אנו
לחלוק ומה שאנשי נכסיהן מחלקין
משמע שרשעה לומר שנינו משבחו
אלא מחלקו המניע ואין לו אלא שבח
המניע לחלקו ואין נראה מדאמר רב
ספרא שבח אבוס זוזי שקלינהו רב
ספרא משמע דשקלינהו לכולהו ועוד
אם לא לקח אלא המניע לחלקו מה
היה יכול לתבועו אלא אמר בזהו נשך
(כ"מ דף סט. ו) (שם) דזוזי כמאל' דפלגני
דמי ועוד שחלקו את מניע חלק
האחד לחלקו אם כן נמלא שלא היה
השבח שלו על כן נראה לר"י כפירוש
היו שלו ולא דמי לזכר לתוך שדה
של חבירו שלא ברשות שאין לו אלא
שכר טרחו עם היליאה או [שוקף]
דהוי כוירד ברשות ונטל כלתריס היינו
משום דליכילי הירווח זה כמו זל
ולא מוחלי אבל הכא אם הגדולים לא
ירוחו (ה) הקטנים לא ירווחו בהם
וכן לריך לומר בחלי דרב ספרא
דקטנים היו ולא היו יכולין להירווח
ולנהי כיון דנברא רבה הוא ולא שבח
גריסי' וטרח דחאריני אע"פ שיש
ומחלי ליה הקטנים והא דאמר בריש
בני תמרי דיוקא דיימתי לאו בני מתילה
ניעה הכא לחין ומסדין ולא
בא בידם הירווחתלי שפיר: (י) **בתוספתא**
גריסין את אמרו גבי
בנים בפני ב"ד' ראו מה שהניח כו'.
ולא ידע ר"י אמאי נקט גבי
עדים נמי גלי דעתיה ושאל להי לריך
בפני ב"ד' כדי שיעטנמו בדבר
לתקן שפירמיה ששבילם ומדלא תקנו
להם דהוי לא מאלו להם תקנה לחלק
ומחלו הכל ורב ספרא נמי ידוע היה
לכ"ד אף על פי שלא אמר ומיהו רש"ס
פ' דה"ש בפני עדים:

הגרות הב"ב

(ה) רש"ס ד"ה (ב) ע"כ
האמר וכו' בכלי אחד
ותמשים בכלי אחד אלא
דיעבד: (ג) ד"ה לכתיה
וכו' וינשמו. י"ב גס
ה"כ ע"כ: (ד) ד"ה
ואם אמרה וכו' השביחה
לנפשה. י"ב רש"ס י"ל
לשיעור אולי שפירש בני
דלמא וירשם כגון שפא
לאוין כו' דלפי זה הא
דמתן וכו' אמרה ראו כו'
לאו כלשהו וירשם קיימי
אלא מילתא חאשה נפשה
היא והכי פירשו ואלמנה
אמרה כ"ד ראו כו'
ומיירי בהיה לה נכסים
מועטים ואמרה ראו מה
שהניח לי בעלי כו' אפי'
השביחה אלך ככר השביחה
לעמיה והיינו דוקא דלא
שקלה מווי כו' אבל
באשה וירשם והאי
כפירשה השביחה לעמיה
אפי' שמויה מתפוסת
היה ומה שלא שירש"ס
בית עמיה מווי כו' אלא
הדך כבא מיירי מנו באשה
לשוקף: (ה) ד"ה ואם
וכו' הקטנים לא ירווחו.
י"ב עיין בחש"ס שכן
עומם לגדולים וגדולים:
(ו) ד"ה בחוסות ר"ח
גריסין את אמרו בפני
ב"ד ראו מה כו':

לשון רבים ויחלקו ביניהם או לא קרו ליה ברא והאי דקאמר לשון
רבים היינו כדלמין לעיל ובני פלוא חליאב: **מוהר כבני בנים**. אבל
לענין פריה ורביה חשיבי כבנים בפרק הבא על יבמתו (יבמות דף סג):
מתני' השביתו הגדולים את הנכסים . סמך בעודן בחפוסת
הבית: **השביחו לאמצע** . ויעלו קטנים כגדולים וכדמפרש בגמרא
ששברו הנכסים מחמת נכסים: **ואם אמרו גדולים לקטנים** . בפני
עדים או אמרו לבית דין או בצבור ראו מה שהניח לנו אבא
ומזומני אנו לחלוק ומה שאנשי נכסיהן מחלקו ונטענו ונתעללו כו'
לחלוק או השביחו לעצמן: **וכן האשה** . שמע בעלה ובגמרא מוקי
לה באשה וירשת: **ואם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי עושה**
ואוכלת (ג) השביחה לעמיה . והוא דלא שקלה מווי דהי שקלה
מווי לא דתמן אלמנה נזונה מנכסי יתומין ומעשה ידיה שלהן
(כחובות דף נה:). **גמ'** לא שנו . דהשביחו לאמצע: **אלא ששברו**
נכסים מחמת נכסים . לא טרחו ולא הוציאו משלהם כלום אלא
מנכסי אביהן שכרו פועלים והשביחו הנכסים: **מחמת עצמן** .
ששברו ונטעו ושכרו משלהם ולא משל אביהם או השביחו לעצמן:
האוריניי

מי שמת

בבא בתרא

קמ"ד

עין משפט נר מצוה

אוריני. צור וכסויו ואוכרין אותו להסקות שדות מומיו: **מתמת**
למלו הוא. שמתמקין אותו הגדולים ויריבין לעמוד על גביו פן
יהיה הפקר לכל שארזי מים: **לדגמרוסא ענדא**. רזון לריכין
להוציא משלחן כלום עשוי אלף לשמרו וגם הקטנים יוכלין לשמרו:
ענד (6) צנן עסקא. וחשיב ליה
שצב נכסיו מחמת נכסים הואיל ואין
לך טורח כלל אלף לקנות ולמכור:
רנן עזיק גיסיס וערה לאחריני.
וכמי שאמר ראו מה שהניח לנו אצל
דמי ושמעי' מהאך לכל היכא דמאן
דחא כמו רב ספרא ארע' דלא אמר
לעלמי אני עושה כמאן דלאמר דמי
והשביע לעלמו: **אשס מלי ענדידסה**.
אי תטול כחובתה ואתן לה או
תפרחמי יתמי ותיקה כיוצא ומעשה
ידיה שלחן ואין לה להסתגר בזמון
היורשים: **באשס יורשס**. כגון שאשס
ראובן בת שמעון (3) ומתו וירשו בני
ראובן ובה שמעון לא נכסי יעקב בני
אביהן כי כגון צנן כחובתה או בת
הבן בין הבנים דינה כדין האחין או
שלאמר בעלה תטול אשסי כחמד מן
הבנים אם השביחה את הנכסים
פירשה לעלמה לא פירשה להשבח
לחלמה ולאמנה שאמרה צב"ד
ראו מה שהניח לי בעלי הרני עושה
במות הוא טורח קל
היותו הוא ר' פישא
דקנה כמו מחמת נכסים
אולי: (3) ד"ה באשס
ירשת כגון שאשס ראובן
בת שמעון אחיו ומת
יעקב אביהם וירשו בני
ראובן ושמעון וירשו בני
ראובן ובה שמעון בני
לאמנה שאמרה. כי
כלומר יתן וירשו דמי
אמרה ואלו כן לא קמי
באשס יורשת אלף היא
פירשה וירשתי אלף היא
דלצ"ט מלי חלו דקאמרי'
ראו מה שהניח לי בעלי
אולי: (2) ומתו שגאבן וכו':
אולי: (3) שאשס וכו':
מה ומה הם. כי לא
קמי אלף לאשס אלף היא
לבו ומהכל כל נכסיו
לאשתו דמי תהיה נכדה
האלף: (7) דמי' ד"ה
באשס וכו' ומתי קמי
האחריני'. כי הרי"ף כתב
וא"ל כגון ראובן שגאב
בת שמעון אחיו ומת
שמעון והיה נחת ומת
ראובן לכל בניו נמלא
אשס ראובן וירשת בעלה
אולי: (4) תחתיה כמות שמעון
על"ל דמי או יתמי שפיר
לישא דיתמי:

דמי הו אמרי גדולים ראו מה שהניח לנו לצניו היו ארובי הקטנים
או קרובים משפירים להם פועלים משל צניסם שבצילם ומדלל
ארבעיהו אחוילי חמילי גבייהו ובעבודת דמרי רב ארסך (דף ק"ג נט)
דח"ל אחיה לפגלו לי נמי מפרידיה ובוסיס ובעבודת דשתל (אמר רב
סחדא שפיר קאמר לך דתמן הניח
גדולים וקטנים כו' השבח לחלמנא לא
שחלם בעלמו אלף השפיר פועלים
ממעושת הירשה ואותו האח נמי היה
מואל קרובים דהוי שחלי ליה יוהן אחי
דרב ספרא היו מואלץ שישחמרי
במעושתיהן דלזין טורח למכור ולקנות
או לאו דהוי כאומרו לן ראו ופריך
מוארזיני דממתת עלמנו הוא שלא היו
מואלץ שיפשה להם אותה שמירה לפי
שקדין לעמוד שם וכן מרובה והוי
דקטינו נפוייהו ומגטרי וחס וימי
מודיעין להם היו עושין ועוד יש פירוש
יתמי כו' עבידה אמר רבי רימיה ב'אשס
צניו חס ופירוש ריב"ס ולא ישרו
בעיני ר"י: **אוריני**. פי' בקונטרס
צור וכסויו ואין נראה לרבינו כו'
אלף מפדס סכוא ליה גבוה שמועדים
עליו שומרי שדות וכרמיס לרלוות
עליו למרחוק וגם הוא ראו לישן
עליו כלחרימינן בפרק בתרא דמועד
קצן (דף כ"ז). ישן על גבי מטיה וכו'
על גבי ספסלו וכו' על גבי צדוניו וכו'
ספיס ספסלו צנן אדווינו כמו דו
להכא ולהכא (תמיד דף טו: ושבת לה:).
באשס יורשס. פירש בקונטרס
כגון ראובן וירשתי וכו' וירשתי
שמעון אחיו ומת יעקב אביהם ואחר
כך מורו ראובן ושמעון שאלו רשקין
צני ראובן וכן שמעון מאחבין ואין
קשה לישאל דלרו מה שהניח לי
בעלי דמשמע דירשה מבעלה ולא
מויעבד ופירש ריב"ס אשס יורשס
שגאב ראובן צני שמעון אחיו ומת
הווי לו לראובן אחים קטנים וכו' והוי
אחים קטנים דהווי יתמי וכו' היא
יורשת את בעלה עם הקטנים שהיא
במקום צניס ומיירא קשה (7) דקאמרי'
במקום דפרחח קמי יתמי דמשמע
צני בעלה על כן נראה לר"י כפירוש
הקונטרס דלזין שבעל אכל פירות
ירושתה כל ימי חייו כזין שייך שפיר
ראו מה שהניח לי בעלי אי נמי לנשון
אחר שפירש בקונטרס שאמר הבעל
תטול האשה לחמד מן הבנים:
ואם אמה ראו מה שהניח לי בעלי. פירש בקונטרס וכו' ו
דלמדה הכי לית לה מונו ואין נראה לרש"י דדוקא א'
מכרה כחובתה או (8) לקחה כחובתה צבית דין א'ין לא מונוות אכל
זו שלא לקחה כלום מכחובתה אלף נכסי מלוג שלה או מה שירשה
או מה שנתן לה בעלה כחמד מן הבנים לא הפסידה מונוות
דלפי' מכרה מקלת כחובתה פפרק אלמנה (כחובות דף א).
לית דמי דמי ליה לר' שמעון דלאמר מקלת כחב כלל כקל כקל וכו'
הפסידה מונוות כ"ש נכסיו מלוג דלא שייכי כלל כחובתה וכן מה
שפירש שאלס נתעללו צית דין להשביעה מה שהשביחה לעלמה
לא יעד רש"י מגליה לעולם היא צחוקת יורשס עד ששביעהו
צ"ד דלזין לה כח לצבות כחובתה אלף צבית דין והכא מייירי דוקא
ב'אשס יורשס: **בית** האכסדרה מהו. דנהי דעלייה לא קנה
אכסדרה שייכת עפ"י נגזי צית ואם תמאל לומר לא קנה משום
דלזין לו תשמיש צית שני צביתס וז לפעיס מהו מור רכבית אחד דמי
ולפירוש הקונטרס הוה ליה להקדים בעיזא דשני צביתס לבית ואכסדרה:
וכן

הגרות הבר'
(6) רש"י ד"ר ענד
כהו עסקא וכו' וא"ל
טורח. י"ב ע"ב צב"ד ד"ר
סח ע"ב מנולר לרש"י
במות הוא טורח קל
היותו הוא ר' פישא
דקנה כמו מחמת נכסים
אולי: (3) ד"ה באשס
ירשת כגון שאשס ראובן
בת שמעון אחיו ומת
יעקב אביהם וירשו בני
ראובן ושמעון וירשו בני
ראובן ובה שמעון בני
לאמנה שאמרה. כי
כלומר יתן וירשו דמי
אמרה ואלו כן לא קמי
באשס יורשת אלף היא
פירשה וירשתי אלף היא
דלצ"ט מלי חלו דקאמרי'
ראו מה שהניח לי בעלי
אולי: (2) ומתו שגאבן וכו':
אולי: (3) שאשס וכו':
מה ומה הם. כי לא
קמי אלף לאשס אלף היא
לבו ומהכל כל נכסיו
לאשתו דמי תהיה נכדה
האלף: (7) דמי' ד"ה
באשס וכו' ומתי קמי
האחריני'. כי הרי"ף כתב
וא"ל כגון ראובן שגאב
בת שמעון אחיו ומת
שמעון והיה נחת ומת
ראובן לכל בניו נמלא
אשס ראובן וירשת בעלה
אולי: (4) תחתיה כמות שמעון
על"ל דמי או יתמי שפיר
לישא דיתמי:

בבא בתרא בלא טעמא. קת עעס ים דזיון שפינה את הבית סומא דעיתיה דבן וגם אין לו אלה לדור סברא הוא שנתנו לו וכן
לא רזו חכמים להביא עדים ולעשות קנין דמסתמוא כיון שאמר לו בזמנו ששלתן קנה לו לגמרי ונראה לר"י דבמעמד ששלתן
אם חזר ומתלו אינו מוחל ומפרש בכמה מקומות: **היריב** צניס גדולים על בזמנו ששלתן קנה. עד כאן שיטת הר"א ז"ל:

בהלכתא בלא טעמא. קת עעס ים דזיון שפינה את הבית סומא דעיתיה דבן וגם אין לו אלה לדור סברא הוא שנתנו לו וכן
לא רזו חכמים להביא עדים ולעשות קנין דמסתמוא כיון שאמר לו בזמנו ששלתן קנה לו לגמרי ונראה לר"י דבמעמד ששלתן
אם חזר ומתלו אינו מוחל ומפרש בכמה מקומות: **היריב** צניס גדולים על בזמנו ששלתן קנה. עד כאן שיטת הר"א ז"ל:

בבא בתרא בלא טעמא. קת עעס ים דזיון שפינה את הבית סומא דעיתיה דבן וגם אין לו אלה לדור סברא הוא שנתנו לו וכן
לא רזו חכמים להביא עדים ולעשות קנין דמסתמוא כיון שאמר לו בזמנו ששלתן קנה לו לגמרי ונראה לר"י דבמעמד ששלתן
אם חזר ומתלו אינו מוחל ומפרש בכמה מקומות: **היריב** צניס גדולים על בזמנו ששלתן קנה. עד כאן שיטת הר"א ז"ל:

בהלכתא בלא טעמא. קת עעס ים דזיון שפינה את הבית סומא דעיתיה דבן וגם אין לו אלה לדור סברא הוא שנתנו לו וכן
לא רזו חכמים להביא עדים ולעשות קנין דמסתמוא כיון שאמר לו בזמנו ששלתן קנה לו לגמרי ונראה לר"י דבמעמד ששלתן
אם חזר ומתלו אינו מוחל ומפרש בכמה מקומות: **היריב** צניס גדולים על בזמנו ששלתן קנה. עד כאן שיטת הר"א ז"ל:

הגרות הגר"א

[א] רש"י ד"ה קפול.
מוקמינן. כי מוקמינן.
ו"ל כסבור (במ"ט יח)
לא כן כגון שאלו אלו
כו' אפי' כו' ומ"ס כתב
ובמכסת עיניו קמי
לאמנה (דמי ס' היא
דמי האתחא בלא טעמא.
דבדכס יתן הירשס
כדש"ס כדלעקובאמנה
מוקמינן אפי' ג"כ צ"ל):

(6) נראה דר"י פסיעה הואיל וירשתה הוא לי היא משאר יורשין דמתי אס פירשו.

מי שמת

פרק תשיעי

בבא בתרא

קמה

עין משפט
נר מצוה

(א) [כמויות ש:ו] (ב) [ש'
או הדר: (ג) (ד) [עני מלכות
עד ג' ר"ל מ'סד ולא
מ'ל: אמר:]

תנו לי בעלי . כלומר אני מווננת להשלים תנאי קדושי דהיינו נשואין
ואין העיבוד תלוי ב: אמר רב יוסף . בעלמא אמרי' תנו לי שטובי
ואשמח עמו בקדמתא חבל הכל במאי עסקין כגון ששמה ואלכל
עם הנות כדפוקא ארוח שקייב לי השקטנות ונחמידי האקובין מיד
לפרעו אחרי ששמה עמו אלח שמה
וייבס אחיו את אשמו ושטוביות זו
לרעה היא והמחור לאולע דרך
שטוביות אוכל עמו ואח"כ מבאי
הדור : לימא תנו לי בעלי ואשמח
עמו ונחמידי היא . למד מחזירין
אם מת הארוח ולמד אין מחזירין :
כתולה גובה מאמיס . אם מת או
גיטסה ויבדקת לה מן האיכוסין
דהיכא דלא חכב לה כביאי היא
בכתובות (דף פט:) ולא איפשיטא :

רבינו גרשום

ואמר רב יוסף לא שטו .
דמיא אלא כשמתה
היה אבד מת הוא דרבי
תפסה אין מחזירין
ליורשי מאי עסקין
יכולה היא כו' הכי נמי
יכול לימב האי תנו לי
שטובי שאשמח עמו
ובא לאו לא אחריכיה
במאי עסקין . דלא מצי
למסען הכי בשבכר
שמה עמו האי דמת ולא
השפיק לפרועו עד שמת
וחיילי דכבר שמה עמו
מחזירינן דמתה : והתבט לה
עיקר כתוביה מן
האיכוסין : כמה דברים
אמרי' : דבבאי : הדרה
מן הבעל . מן הקדושין
נתנה בפרדיה מותרין
למיטר תנו בעלי ואשמח
עמו רה לא הכי לא
אחרי הקדושין . אבל
בדיניה לא איתרני
למיטר תנו לי אשתי
ואשמח עמו רה לא
הכי לא אחרי הקדושין
משום דהוא לא אפסי
בשרייה הקדושין :
ואתו ר' יהודה למיטר
כו' ולא מציא אמרה תנו
לי בעלי ואשמח עמו .
אמאי דבפלוניתא דתנאי
לא אבשמה דהוא כולו
עלמא לא פליגי דכיתה
לומר תנו לי בעלי כו'
אפי' ר' יהודה און
מחזירין . כי פליגינן ר'
נתן ר' יהודה הנשיא
שמתה היא ובקדושין
למיטעו תנו לי אחרי
אי לא חדרי האומיפליגי
לי נתן הקדושין לאו
למיטעו תנו ושמח עמו
מקום שנהגו להחזיר
מחזירין ולא נתנו
למיטעו . מר' יהודה
הנשיא אמר קדושין
למיטעו תנו ושמח עמו
מקום שנהגו דקמיא
רישא הוא מקום שנהגו
להחזיר מחזירין . דבני
יהודה רישא מתין לא
בסבבא . ונתנת
שמינה לה חתן ואלת
קדושין והכי באמת
סבבות רדיא באמת
אמרו מקום שנהגו
להחזיר סבבות מחזירין
ואולינת בהרבה אבל

מקום שנהגו להחזיר קדושין מחזירין .
לקמיה מפרש לה ואולי : ר' יהודה
הנשיא אומר כו' . לקמן פריך עלה :
דלדר ביה אישו . חזור זה ואלה
גדרסה הלכך הטול כתובתה מלכד
קדושין והוא השון אם מת הוא
למפרש ואולי ומשום דמיכבי ליה
לפרושי בלכמי נפשיה טעמא דמת
הוא משום תנו לי בעלי ואשמח עמו
דקמי טול עולמי דלא פליגי .
לדעה מחזרת קדושין גמולא אמרה
תנו לי בעלי ואשמח עמו כדאוקמה
רב יוסף בר אבה לברייתא לעיל :
למיטעו נישמו . ששם תמות ולא
יזכה לשיטתה יהו אבדין ולא יחזרו
לו : ופרכינן יהו אבדין ענהו
להחזיר מחזירין קמיני בעלמיה ר'
יהודה הנשיא והכי מוקמת לה לדיניה
למיטעו נישמו : הכי קאמר . רבי
יהודה : סבולנות ודאי . כיהו מודיעי
לך דבמנהגא תליא מילתא והוא
שקדושין ששולח לארוסות ואחר
שקדשה אבל קדושין דחלי למיטעו
נישמו : והני תנאי . דלקמן כי הני
תנאי לעיל דפליגי בקדושין למיטעו
נישמו : ככר . כסף היינו כ"ה מנה:
כתולה גובה כו' . לקמן מפרש
כו' : כתולה גובה מאמיס וזו .
דהיינו שני מיני והיינו משמיס שקל
כמוהר הכתולות מלכד קדושין הטול
כתובתה : ככר . כ"ה מנה מנה כ"ה
שקלים שקל ד' דינר דהיינו ד' זוזים :

ורבי יהודה הגשיל אומר בלמת אמרו מקום שנהגו להחזיר
קדושין כו' . ל"ה הכא קדושין לקמן מוקי לה בסבולנות :
(א) ורבי יהודה סבר בלמת אמרו כו' ואין לומר דלמחר ר' יהודה סבר
(ב) דמתם) היא יכולה לומר כו' דתנא דברא לטפוי קח אחי :
נותן לה שלשים תלמיס . שכן היו
רבינן לעשות השבן מחללי
כלמיה כדקאמר לקמן בפ' גט פסוטי
(דף קסו:) ספ"ל מלמעלה וספ"ל
מלמטה כו' ומפרש רבוי עיבק ספ"ל
ס' פלגי קפ"ל ק' פלגי :

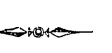
רבינו גרשום

ואמר רב יוסף לא שטו .
דמיא אלא כשמתה
היה אבד מת הוא דרבי
תפסה אין מחזירין
ליורשי מאי עסקין
יכולה היא כו' הכי נמי
יכול לימב האי תנו לי
שטובי שאשמח עמו
ובא לאו לא אחריכיה
במאי עסקין . דלא מצי
למסען הכי בשבכר
שמה עמו האי דמת ולא
השפיק לפרועו עד שמת
וחיילי דכבר שמה עמו
מחזירינן דמתה : והתבט לה
עיקר כתוביה מן
האיכוסין : כמה דברים
אמרי' : דבבאי : הדרה
מן הבעל . מן הקדושין
נתנה בפרדיה מותרין
למיטר תנו בעלי ואשמח
עמו רה לא הכי לא
אחרי הקדושין . אבל
בדיניה לא איתרני
למיטר תנו לי אשתי
ואשמח עמו רה לא
הכי לא אחרי הקדושין
משום דהוא לא אפסי
בשרייה הקדושין :
ואתו ר' יהודה למיטר
כו' ולא מציא אמרה תנו
לי בעלי ואשמח עמו .
אמאי דבפלוניתא דתנאי
לא אבשמה דהוא כולו
עלמא לא פליגי דכיתה
לומר תנו לי בעלי כו'
אפי' ר' יהודה און
מחזירין . כי פליגינן ר'
נתן ר' יהודה הנשיא
שמתה היא ובקדושין
למיטעו תנו לי אחרי
אי לא חדרי האומיפליגי
לי נתן הקדושין לאו
למיטעו תנו ושמח עמו
מקום שנהגו להחזיר
מחזירין ולא נתנו
למיטעו . מר' יהודה
הנשיא אמר קדושין
למיטעו תנו ושמח עמו
מקום שנהגו דקמיא
רישא הוא מקום שנהגו
להחזיר מחזירין . דבני
יהודה רישא מתין לא
בסבבא . ונתנת
שמינה לה חתן ואלת
קדושין והכי באמת
סבבות רדיא באמת
אמרו מקום שנהגו
להחזיר סבבות מחזירין
ואולינת בהרבה אבל

תנו לי בעלי . כלומר אני מווננת להשלים תנאי קדושי דהיינו נשואין
ואין העיבוד תלוי ב: אמר רב יוסף . בעלמא אמרי' תנו לי שטובי
ואשמח עמו בקדמתא חבל הכל במאי עסקין כגון ששמה ואלכל
עם הנות כדפוקא ארוח שקייב לי השקטנות ונחמידי האקובין מיד
לפרעו אחרי ששמה עמו אלח שמה
וייבס אחיו את אשמו ושטוביות זו
לרעה היא והמחור לאולע דרך
שטוביות אוכל עמו ואח"כ מבאי
הדור : לימא תנו לי בעלי ואשמח
עמו ונחמידי היא . למד מחזירין
אם מת הארוח ולמד אין מחזירין :
כתולה גובה מאמיס . אם מת או
גיטסה ויבדקת לה מן האיכוסין
דהיכא דלא חכב לה כביאי היא
בכתובות (דף פט:) ולא איפשיטא :

מקום שנהגו להחזיר קדושין מחזירין .
לקמיה מפרש לה ואולי : ר' יהודה
הנשיא אומר כו' . לקמן פריך עלה :
דלדר ביה אישו . חזור זה ואלה
גדרסה הלכך הטול כתובתה מלכד
קדושין והוא השון אם מת הוא
למפרש ואולי ומשום דמיכבי ליה
לפרושי בלכמי נפשיה טעמא דמת
הוא משום תנו לי בעלי ואשמח עמו
דקמי טול עולמי דלא פליגי .
לדעה מחזרת קדושין גמולא אמרה
תנו לי בעלי ואשמח עמו כדאוקמה
רב יוסף בר אבה לברייתא לעיל :
למיטעו נישמו . ששם תמות ולא
יזכה לשיטתה יהו אבדין ולא יחזרו
לו : ופרכינן יהו אבדין ענהו
להחזיר מחזירין קמיני בעלמיה ר'
יהודה הנשיא והכי מוקמת לה לדיניה
למיטעו נישמו : הכי קאמר . רבי
יהודה : סבולנות ודאי . כיהו מודיעי
לך דבמנהגא תליא מילתא והוא
שקדושין ששולח לארוסות ואחר
שקדשה אבל קדושין דחלי למיטעו
נישמו : והני תנאי . דלקמן כי הני
תנאי לעיל דפליגי בקדושין למיטעו
נישמו : ככר . כסף היינו כ"ה מנה:
כתולה גובה כו' . לקמן מפרש
כו' : כתולה גובה מאמיס וזו .
דהיינו שני מיני והיינו משמיס שקל
כמוהר הכתולות מלכד קדושין הטול
כתובתה : ככר . כ"ה מנה מנה כ"ה
שקלים שקל ד' דינר דהיינו ד' זוזים :

גב א מיי' פ"ז מהל'
זכיה ומתנה ט' ל'
ג' נניו' פ"ז מלכות
לכות ט' ל' ופ"ח
לכח א סג' עין ט'
טו' ט' וס' ט' ספ"ק ו'
נה ד מיי' פ"ז מלכות
זכיה ומתנה ט' ל'
סג' עין ט' טו' ט'
ג' נניו' פ"ז מלכות
לכות ט' ל' ופ"ח
טו' ט' ט' ספ"ק ו'
נה ד מיי' פ"ז מלכות
זכיה ומתנה ט' ל'
ס' ט' ס' :

רבינו גרשום

ואמר רב יוסף לא שטו .
דמיא אלא כשמתה
היה אבד מת הוא דרבי
תפסה אין מחזירין
ליורשי מאי עסקין
יכולה היא כו' הכי נמי
יכול לימב האי תנו לי
שטובי שאשמח עמו
ובא לאו לא אחריכיה
במאי עסקין . דלא מצי
למסען הכי בשבכר
שמה עמו האי דמת ולא
השפיק לפרועו עד שמת
וחיילי דכבר שמה עמו
מחזירינן דמתה : והתבט לה
עיקר כתוביה מן
האיכוסין : כמה דברים
אמרי' : דבבאי : הדרה
מן הבעל . מן הקדושין
נתנה בפרדיה מותרין
למיטר תנו בעלי ואשמח
עמו רה לא הכי לא
אחרי הקדושין . אבל
בדיניה לא איתרני
למיטר תנו לי אשתי
ואשמח עמו רה לא
הכי לא אחרי הקדושין
משום דהוא לא אפסי
בשרייה הקדושין :
ואתו ר' יהודה למיטר
כו' ולא מציא אמרה תנו
לי בעלי ואשמח עמו .
אמאי דבפלוניתא דתנאי
לא אבשמה דהוא כולו
עלמא לא פליגי דכיתה
לומר תנו לי בעלי כו'
אפי' ר' יהודה און
מחזירין . כי פליגינן ר'
נתן ר' יהודה הנשיא
שמתה היא ובקדושין
למיטעו תנו לי אחרי
אי לא חדרי האומיפליגי
לי נתן הקדושין לאו
למיטעו תנו ושמח עמו
מקום שנהגו להחזיר
מחזירין ולא נתנו
למיטעו . מר' יהודה
הנשיא אמר קדושין
למיטעו תנו ושמח עמו
מקום שנהגו דקמיא
רישא הוא מקום שנהגו
להחזיר מחזירין . דבני
יהודה רישא מתין לא
בסבבא . ונתנת
שמינה לה חתן ואלת
קדושין והכי באמת
סבבות רדיא באמת
אמרו מקום שנהגו
להחזיר סבבות מחזירין
ואולינת בהרבה אבל

רבינו גרשום

ואמר רב יוסף לא שטו .
דמיא אלא כשמתה
היה אבד מת הוא דרבי
תפסה אין מחזירין
ליורשי מאי עסקין
יכולה היא כו' הכי נמי
יכול לימב האי תנו לי
שטובי שאשמח עמו
ובא לאו לא אחריכיה
במאי עסקין . דלא מצי
למסען הכי בשבכר
שמה עמו האי דמת ולא
השפיק לפרועו עד שמת
וחיילי דכבר שמה עמו
מחזירינן דמתה : והתבט לה
עיקר כתוביה מן
האיכוסין : כמה דברים
אמרי' : דבבאי : הדרה
מן הבעל . מן הקדושין
נתנה בפרדיה מותרין
למיטר תנו בעלי ואשמח
עמו רה לא הכי לא
אחרי הקדושין . אבל
בדיניה לא איתרני
למיטר תנו לי אשתי
ואשמח עמו רה לא
הכי לא אחרי הקדושין
משום דהוא לא אפסי
בשרייה הקדושין :
ואתו ר' יהודה למיטר
כו' ולא מציא אמרה תנו
לי בעלי ואשמח עמו .
אמאי דבפלוניתא דתנאי
לא אבשמה דהוא כולו
עלמא לא פליגי דכיתה
לומר תנו לי בעלי כו'
אפי' ר' יהודה און
מחזירין . כי פליגינן ר'
נתן ר' יהודה הנשיא
שמתה היא ובקדושין
למיטעו תנו לי אחרי
אי לא חדרי האומיפליגי
לי נתן הקדושין לאו
למיטעו תנו ושמח עמו
מקום שנהגו להחזיר
מחזירין ולא נתנו
למיטעו . מר' יהודה
הנשיא אמר קדושין
למיטעו תנו ושמח עמו
מקום שנהגו דקמיא
רישא הוא מקום שנהגו
להחזיר מחזירין . דבני
יהודה רישא מתין לא
בסבבא . ונתנת
שמינה לה חתן ואלת
קדושין והכי באמת
סבבות רדיא באמת
אמרו מקום שנהגו
להחזיר סבבות מחזירין
ואולינת בהרבה אבל